

„СОЦИАЛИСТЪ“
излиза въ Вторникъ и Петъкъ
Редакцията и Администра-
цията се намиратъ
въ СОФИЯ.
Неплатени писма не се
приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

LE SOCIALISTE
Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Rédaction
„SOCIALISTE“
Sophia.

DER SOSIALIST
Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

Абонаментътъ се прѣдплаща
За год. лева 10 —
6 м. 5 —
3 м. 2-50
За в. чество лева 14
10 ст.

За обявлени се плаща по
15 ст. на редъ на 4 страни

Другари работници!

Въ този моментъ въ София около 80 души ваши другари, работници печатари, се намиратъ въ стачка; както се вижда споредъ рѣшението на господаритѣ печатари, стачниците не се приематъ въ никоя друга печатница, освѣнъ въ оная, гдѣто сж обявени стачки, като имъ се предлагатъ най трудни условия за постѣпване.

Господаритѣ, по всѣка вѣроятностъ, на сила искатъ да принудятъ работниците да не прибѣгватъ никога до самозащита.

Вслѣдствие на това стачниците се нуждаятъ отъ помощитѣ на всички приятели на работническото дѣло.

По поканата на настоятелството отъ централния работнически синдикатъ въ София редакцията на в. „Социалистъ“ отваря подписка въ полза на стачниците, като кани братски всичкитѣ съчувственици на работническата класа да отговоратъ споредъ силитѣ си на апела, когато имъ отправятъ софийскитѣ работници, по неволя лишени отъ хлѣбъ и отъ работа.

Подписка за софийскитѣ стачници.

Ст. Русевъ. София	1	л.
Г. П.	5	„
Г. Георгиевъ, „	2	„
Ан. Юзевъ, „	0-50	„
К. Карастаневъ (стачникъ)	0 10	„
Рахманъ Шимонъ (словослагателъ)	1	„
Отъ	60	„
Всичко	10 20	

Къмъ Работниците Шивачи.

Поканватъ се всички живущи въ столицата работници шивачи да се събератъ въ недѣля на 19 т. м., 2 ч. слѣдъ обѣдъ, въ помѣщенieto на Общото Раб. Дружество „Братство“, ул. Лавеле, гдѣто ще се утвърди уставътъ на основания вече „Центр. Работн. Шивачески Синдикатъ“, и ще се разискватъ други въпроси, касающи се до интереситѣ на работниците.

ОТЪ КОМИСИЯТА.

Враговетѣ на демокрацията сж консерваторитѣ и либералитѣ.

Ожесточената борба, която се води въ враждебнитѣ лагери на консерватори и либерали, е блестяща иллюстрация на фалшивото онуй положение, което тѣ сж заземали спрямо интереситѣ на масата, едно неопровержимо доказателство на тѣхното мнѣло, на тѣхната история, занечатана съ прѣстѣпления къмъ свободата на народа. Заговора противъ политическата свобода на страната, скриванъ въ единъ случай подъ маската на династически интереси, а въ други подъ булото на „оте-

чественната независимостъ“, прониква като червена нишка въ цѣлата политическа история на тѣзи двѣ партии. Властѣта като цѣль, — подлостѣта, позора и измамата като срѣдство, сж характернитѣ думи, съ които трѣбва да очертаямъ тѣхний нравственъ обликъ. Въ борбата си тѣ взематъ оръжия, които отровно дѣйствуватъ на общественитѣ сили, които разлагатъ политическитѣ основи, като създаватъ по тоя начинъ най плодната почва на политическия развратъ и на политическото израждане. Тѣтъ, които едно стечение на обстоятелствата е докарало на властѣта, които въ ржцѣтѣ си сж сграбчили организирани срѣдства на съвременната държава — войска, полиция и диви тѣпни (шайки) — тѣ виждатъ борбата въ натиска, въ тиранията, въ екзекуцията на пародната свобода. Тѣхнитѣ агитатори сж жандарма и капрала, тѣхнитѣ аргументи — подкупъ и угрозата, тѣхната критика дивия шумъ на тѣлнитѣ, които бѣдственото положение прѣвърща въ оръжия, способни да услужатъ на всѣки, който изважда отъ свои джебъ наема. Провокираната тѣла, пияната згавъ, подкупената збирщина, тѣхний народъ, тѣхния „избирателъ“ — тѣснѣ ги дига високо, за да ги смаже още по силно утрѣ, когато въ движението на държавната машина се извърши най непачителното измѣнение. И тѣ ще викнатъ противъ тоя народъ, вчерашната имъ опора и днешний врагъ, който си е намѣрилъ нови господари и нови наематели мѣжду оигбѣс, които вчера пасиване и върху които испитвалне всичката бруталностъ на терора, тѣ ще изсипятъ върху него своето възмущение и негодувание, като забравитъ, че съ тѣзи маневри тѣ ускориватъ само процеса на политическото разложение. Стѣпкани чрезъ избирателната бюлетина, тѣ търсятъ спасението на политическото си безсилie въ насилието и тиранията; съ заплашвания и угрози, съ давлени и натиски тѣ принуждаватъ избирателя да избѣсти въ двора на княза или въ канцеларията на първий министръ, че резултатитѣ на кървавата борба, пропарена съ полицейския произволъ, сж вѣрни; принуждаватъ го да забрави тѣжнитѣ впечатлени отъ една Вѣла-Слатина, да прѣдстави бруталността на жандарина за пай голѣма коректностъ, да искаже робска благодарностъ за „дадената му свобода“ и да пожелае на беззаконията, скрити въ фалшивитѣ думи свобода и право, дълъгъ животъ и дълго сжществуване.

Реакцията си пробива пътъ, рабскитѣ инстинкти се сковаватъ, политическитѣ ни учреждения губятъ смисълъ и значение, защото се израждатъ подъ влиянието на фалшификацията, и по тоя начинъ постепенно се рони оная почва на бжджето, върху която демокрацията трѣба да извърши своитѣ завоевания: републиканството въ политическия животъ, прогресса и реформитѣ въ — производителния и економическия.

Нъ туй, което въ вихра на полицейското самоунищожение, извършвано отъ старитѣ партии, не могатъ да наваксатъ консерваторитѣ, то се допълня и произвежда всичкитѣ расклонения на либералната партия, която разгледаана въ своитѣ основи, прѣдставлява втора страна отъ господствуващата консервативна реакция. Ако консерваторитѣ тѣпчатъ свобо-

дата, защото властѣта която е въ ржцѣтѣ имъ дава сила и възможностъ, ако тѣ опозориха знамето, което Столовъ, подпомаганъ отъ военния министръ, развиваше въ лѣтопнитѣ си агитации, ако тѣ обесчестиха имената на двѣтѣ съюзени партии — консервативната и съединителната — съ политическитѣ прѣстѣпления въ послѣднитѣ мѣсеци, то либералитѣ вървятъ въ другата крайностъ, която е осждена сжщо да се изроди въ тирания, когато тѣ ще иматъ щастieto да се видятъ отново на властѣта. За едни отъ тѣхъ Русия, а за други Австрия и княза съставляватъ центъра на тѣхната политическа програма и за нейното изпълнение тѣ употребяватъ всички срѣдства, които положението имъ като опозиционери дава. Цанковъ заедно съ Каравелова нахално лѣжатъ паселението, че помирението съ Русия ще ознаменува новата епоха на политическото ни развитие, безъ да сж излъзали до сега съ една критика и анализъ на десетгодишната ни история и на сжществуващитѣ обществени отношения да докажатъ това. Тѣ даже не си задаватъ за цѣль да прѣсмѣнатъ сжщественитѣ загуби, които проповядваното мирение ще донесе на страната, на нейната свобода и на нейнитѣ политически учреждения, защото помирението, което тѣ сж обърнали въ политическа агитация и върху което основаватъ политическото сжществуване на своитѣ партии, като гаятъ дивия инстинктъ на масата, въ днешната си форма то е само капитулация предъ каприцитѣ и прищевкитѣ на руския дворъ и на господствуващата бюрократия въ „царството на генералитѣ“, която не само не ще донесе вътрѣшната свобода, но, напротивъ, ще я погуби и унищожи.

Свободата на единъ народъ прѣдполага като главно условие за своята безопасностъ не прѣобладаването на чуждитѣ влияния, нъ сжществуването на една организирана обществена сила, която да бжде способна: първо, да направлява политическото движение на страната къмъ демократизацията на народния животъ, второ, да контролира владѣющитѣ кръгове и господствуващата партия, и трето, силна по своята организация, да може да противопостави рѣшителенъ отпоръ на реакционнитѣ и консервативни посегателства. Безъ това условие, помирението съ Русия нѣма да означава друго нищо, освѣнъ едно измѣнение на декорациитѣ и едно размѣнение на ролитѣ въ двореца, войската и въ политическия животъ, които вмѣсто да бждатъ командувани отъ австрийския агентъ, ще бждатъ ръководени отъ руския консулъ, еднакво опасенъ за свободата и правото на народа.

За Стамболова и Радославова излишно е да говоримъ, тъй като тѣхнитѣ режими на терора сж прѣсни въ главитѣ ни, за да имаме нужда отъ едно обстоятелствено разглеждане на тѣхнитѣ дѣйствия. Въ своята политическа дѣятелностъ тѣ доведоха само до послѣднитѣ логически граници политиката, която бѣше очертана отъ тѣхнитѣ прѣдшественици и тѣ обобщиха само срѣдствата, които бѣха употребени отъ Каравелова и Цанкова. Тѣ стигнаха само крайтъ на она пъкъ, който бѣше вризанъ въ политическия животъ на страната отъ послѣднитѣ дѣятели.

Нъ ако интереситъ на свободата и демократията изискватъ прѣди всичко съзнателния контролъ на общественитѣ сили, който може да се яви плодъ отъ пропагандата на демократическитѣ принципи върху основата на критиката на съвременния животъ; ако опасни врагове за суверенното право на народа еднакво се явяватъ тиранията, поддържана отъ горѣ, отъ владѣющитѣ консерватори днесъ, прѣдрезеждѣщитѣ и политическото съевѣрие на массата, върху което се набляга силата на буржуазната опозиция, тогасъ съ смѣлостъ сме длъжни да съжсеме маската и да кажемъ, че общественото развитие се заплашва отъ консерватори и либерали, противъ които ний сме принудени да поддържаме упорна борба по цѣлата линия и въ всичкитѣ направления на политическия животъ. Тозъ, който търси гаранцията и правото на свободата вънъ отъ народната масса, той е еднакво опасенъ за тая свобода. Защото до тогасъ, до когато политическитѣ и екопоминчески интереси на послѣдната не станатъ господствующий принципъ въ държавнитѣ работи, ний ще бждемъ осждени да се въртимъ въ магьосаний кръгъ, въ който ще бждемъ зрители на дворцовитѣ сплетни и интриги, на работнието и подлостта, нъ никога не на смѣлата политическа мисль, която може всичко да завладѣе и всичко да подчини подъ себе си, като подготвява условията за тържеството на демократията. Онѣсъ, които сж чужди на желѣзната логика, която управлява общественитѣ дѣла на народитѣ и които гледатъ върху повърхността на политическия животъ, безъ да разбиратъ дълбината, значението и смисъла му, ще отговорятъ, че най удобното и легко срѣдство за разрѣшението на политическата проблема е помиренieto ни съ Русия, а ний ще отговоримъ, че то ще внесе само нови елементи въ днешнитѣ политически условия, които ще бждатъ, вслѣдствие на това, само уеложпепи, безъ да създаде благоприятна почва за свободата въ единъ народъ, на когото политическия смисль се намира въ таквъ неразвито състояние.

И ако най опаснитѣ врагове на демократизма сж тиранията, упражнявана отъ консерваторитѣ днесъ, политическитѣ заблуждения и диви инстинкти на массата съхранявани отъ либералитѣ, които нѣматъ възможность да упражняватъ терора и насилитя, тъй като властѣта не е въ ржцѣтъ имъ днесъ, то кои сж най опаснитѣ ѣ врагове, ако на владѣющия консерватизмъ и опозиционний либерализмъ?

Консерваторитѣ и либералнитѣ почерпваха силата на своето политическо господство въ онова невѣжественно състояние, което прави отъ народа — тълпата, а ний сме длъж-

ни отъ тая тълпа да подготвимъ съзнателнитѣ граждани, достойнитѣ борци на бждѣщето, което ни поставя таквитѣ велики задачи...

З. У.

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА.

— Видинския в. *Защитникъ* бѣше загатналъ за една кражба отъ 200 наполеона, извършена отъ единъ избѣгнѣтъ на видинци езекуторъ на *моралното влияние* З-овъ. Този господинъ обѣщавъ на едно село, че ще подѣйствува прѣдъ земледѣлческата касса за намаляние дългѣтъ на селото, вслѣдствие на което си сгрѣтъ ржцѣтъ съ 2000 левчета. Както виждате, кражба отъ най „белгийскитѣ.“ Не щѣте ли, г-нѣ Д-ръ Загоровъ, Видински Окр. Управителъ, като гузенъ, види се, взима това подмятанне отгорѣ си и съ стражари докарва въ управлението редактора на горния вѣстникъ г. Анг. Ангеловъ. Отъ 4½ часа подиръ обѣдъ до 7 ч. той не прѣстаналъ да хвърля върху редактора всевъзможни цувни и оскорбления, задѣлжавалъ го да му даде писмено удостоверение, че писаното въ вѣстника му за пѣкой си З. -ровъ не се отнася до него, Загоровъ, иначе *майка му на редактора щѣла да проплаче, нито минута живѣе нѣмъ да ходи, защото главитѣ му ще бжде смазани*. Като изкажѣтъ това, скочилъ отъ стола си като бѣсенъ и се спусналъ върху г. Ангелова, като се чувствувалъ гарантиранъ отъ присѣдствението на депутата стамболовиста Коста Стефановъ и Илия Стоиловъ. Той е ималъ нужда, види се, отъ присѣдствението на тия двама господиновици, тъй като сегисъ-тогисъ е оправилъ къмъ тѣхъ думигъ: „Този вечеръ, господа, мля, помкайте, азъ ви анимиралъ.“

Е, идете слѣдъ това и не се съмнявайте, че този докторъ не е „ангажиранъ“ поше малко въ скандала за 200-тѣхъ наполеона! Г. Загоровъ е извѣстенъ още по изборитѣ на 11 Септември м. г., като единъ отъ причинителитѣ на ония вълнения, които властѣта извърши тогава.

При всичкитѣ опозоривания, министра на полицията го държи на служба. Но какъ да го не държи на служба, когато г. Стоиловъ го защитава, като нарѣче незаконнитѣ му подвиги — морално влияние на властѣта!

Слѣдъ горния скандалъ г. Стоиловъ хубаво би направилъ, ако закачеше ликѣтъ на г. Загоровъ редомъ съ орденитѣ, които е получилъ отъ турския султанъ.

— **Работницитѣ** отъ печатницата на Вълковъ бѣха обявили втори пѣтъ стачка за не рѣдването имъ незаплатѣне. Тѣ постѣпиха щомъ притѣжатели имъ се избѣжи, но едновременно г. Вълковъ предложилъ на факторѣтъ г. Щекъ да напусне печатницата му следъ нѣкое врѣме; работницитѣ напуснахъ трети пѣтъ, като обявиха г. Вълкову, че факторѣтъ се испѣжда за гдето ги защитавалъ предъ господарѣтъ имъ. Г. Вълковъ, въ едно писмо до в. *Миръ*, обяснява че испѣжда факторѣтъ си не за друго, ами за гдето подозиралъ въ него да е направилъ нѣкои злоупотрѣбления и държалъ не редовни смѣтки. Ако това е причината, г. Вълковъ би постѣпилъ по коректно, ако чрезъ сждѣ докажеме тона, а не да обвинява единъ човѣкъ, който се ползува отъ довѣрието на всички работници, като тѣхнѣ защитникъ.

И. тѣзи хаврики. Имаше ли ги едно врѣме? Нѣмаше ги, нѣмаше, момичето ми. Всѣки си следаше своето. Шаекъ било, прежда било, какво-да-е, работи, прави, знае си го, че е свое. Баща ти, господъ да го прости, си пиеше въ дюгечето, а че имаше и дѣѣ чирачета, ама тогасъ имъ вървѣше запаята. Не е като сега! Отъ година на година отпадале запаята имъ. На, хаврики, едно друго сж издигнали! Зеръ, съ парата всичко става. А пѣкъ кѣцпата работа, на ржка, не мяза на машинитѣ. Ехъ, зеръ баща ти кара, кара, ама не можа да искара, не можа да излѣзе на глава. А пѣкъ какъни ти — да сж живи — трѣбваше да се настанитѣ, да имъ се даде нѣщо да занесатъ въ кѣци. Кѣца ще се върти, не е шѣга работа. Ехъ, не може да се искара. Ти знаешъ, баримъ баща ти не бѣше, дѣто рекле, ни пиятъ, ни залипъ. Съ иглата, се съ иглата бѣше, ама пакъ не можаме да скриемъ нѣщо за черни дни. Дапо ти се намѣри късметя, да те ужени и тебе, че да умра съ затворени очи. Не дай Боже, да останешъ на чужди ржцѣ! Кой ще те погледне! Мжчно е, много е мжчно, и азъ виждамъ да

Но понеже се пуска печатно едно недоказано обвинение противъ г. Щекъ всѣки има право да се съмнява дали г. Щекъ се отчислява по злоупотребления, или за солидарността му къмъ работницитѣ, въ името на които се и обяви третата стачка.

— **Миналата Недѣля** на 12 т. м. въ салона на братя Прошекови се даде литературно-художествена вечеринка, придружена съ магически фееръ. Програмата бѣше доста разнообразна и добръ напълнена. Държа се скаска за незабравимия български революционеръ В. Левски, който се посрѣщаша съ ржкоплексания отъ всички писжественици. Декламациитѣ на другарѣтъ Ст. Поповъ се посрѣщаша съ живи одобрения. Твърдѣ сполучливи бѣхъ и разнообразнитѣ картини на магическия фееръ.

Една частъ отъ прихода на вечеринката е въ полза на стачницитѣ печатари.

— **Въ недѣля** на 19 т. м. македонския комитетъ ще даде въ салона на Славянската Бесѣда литературно-музикална вечеринка въ полза на македонското дѣло.

Стачкитѣ и българскитѣ работници.

Въ миналитѣ броеве азъ разглѣдахъ въпроса за стачкитѣ изобицо, за всичкитѣ работници и по всички страни. Не би било злѣ да се кажатъ пѣколко думи частно за положението на тоя въпросъ у насъ въ България, толкозъ повече че стачката стана извѣстна и за българския работникъ. Въ послѣдно врѣмѣ тѣ, стачкитѣ, захвапахъ да ставатъ се по чести и по-значителни.

Маозина ще има да кажатъ, че у насъ стачкитѣ си пѣматъ мѣстото. Тѣй приказватъ всичкитѣ буржуа или опия не буржуа, които не сж добръ запознати съ общественния животъ, не знажтъ общественитѣ отношения, които прѣкарва въ днешно врѣме българското общество. И тѣ сж логични въ дадения случай; защото заключителната имъ фраза „България не е западна Европа“ обрѣща всичкитѣ отрицания относително съврѣменнитѣ остроги на живота. Веднажъ отричатъ почвата на социализма, тѣ отричатъ и всичкитѣ явления свързани съ него.

Обаче таквъзъ е тѣхната частна логика. Въ сѣщностъ онаи логика, която не се ражда въ главитѣ на хората, а черпи силата си въ развитието на самия животъ и отъ тамъ влиза въ главитѣ на извѣстни хора, тая неумолима логика ни казва съвѣмъ друго. Наянѣтъ противници казватъ, че „ний нѣмаме фабрики, гдѣго да работжтъ съ по хиляди работници“, нѣма експлоатация на труда, слѣдователно нѣмаме работници, които да правятъ стачки. Намиратъ се такива, които казватъ, че „работницитѣ сж господари у насъ“, потърсимъ работникъ, казватъ, искашъ да му платишъ повече и не можешъ да го намѣришъ. Съ такива одумки се съпровождатъ у насъ разговоритѣ отъ тоя родъ. Но такава сѣща пѣсенъ пѣятъ богатитѣ въ западна Европа. Ти е всесвѣтска пѣсенъ.

се влечешъ по хавричитѣ, ама ще се търши. Азъ ли искамъ? Четири гроша като даватъ, то сѣ пари, се нѣщо се земва съ тѣхъ. Ама, пазн се, Станке, зеръ свѣтъ голѣмъ, хора всѣкакви има по хавричитѣ! Ти нѣма да си самичка, ама пакъ акъла си собирай, не си малка вече и. . .

Станка слушаше съвѣтитѣ на майка си и мълчеше. Нъ и тя знаеше вече, че свѣта се е измѣнилъ!

Малката газена ламбичка захвана да пѣрка и да мѣждѣе. Станка постла на скъсаната рогозка нѣколко завивки и слѣдъ малко бѣдпата ѣ майка и ти легнаха и заспахъ дълбокъ сънъ.

Сутринтъ рано Станка отиде на фабриката. Тя остана смаяна отъ голѣмия трѣсъкъ на машинитѣ, на становѣтъ, на многото колелета и колеленца, на чуковетѣ, на голѣмитѣ черни машини, които плѣскаха и се мѣтахъ, като змии. Нъ пай-много ѣ грозѣха чернитѣ, влажни и попукани стѣни, влажни и развалѣтъ въздухъ и слабата, треперлива свѣтлина, които едвамъ достигаше отъ отдалечениитѣ малки прозорчета. Тя гледаше на около си работници

ЗЛОЧЕСТАТА СТАНКА.

(Разказче).

Най-сетне баба Пена се съгласи да иди дѣщеря ѣ Станка да работи въ фабриката. На другия денъ Станка щѣше да влѣзе за първъ пѣтъ въ голѣмата фабрика за шаекъ, кѣдѣто работѣхъ стотина работници и работнички. По хубавото ѣ, бѣло лице играеше нѣкаква си неопрѣдѣлена радостъ, смѣсена съ легки, болезненни свивания на сърдцето ѣ. Кой знае дали бѣше туй, че щѣше да получава всѣки денъ по четири гроша, или пѣкъ, че щѣше да иди въ голѣмата фабрика, отъ гдѣто сж излѣзли до сега толкозъ болни работници, толкозъ осакалени, кой въ ржката, кой въ краката! Както и да е, Станка ще има вече постоянна работа, нѣма да хлопа отъ врата на врата.

Майка ѣ, баба Пена, хитъ не се радваше, че Станка ще иде въ фабриката, гдѣто се чуваха толкозъ лоши работи за господари, ама нѣма какво! Главно не се седи, а пѣкъ Станка не е дѣте, да си собира акъла.

— Кѣдѣто погледнешъ — говорѣше баба Пена вечеръта — свѣта се измѣнилъ, Станке!

А въ сжщност какво е у насъ положението на работниция елементъ?

Въ западна Европа сжществуватъ закони за отношението между работниците и господаритѣ, работника е много по добръ плащанъ и господаря не само, че не смѣе да удари, истласка или напсува работника, ами пази да го не нагруби и въ поржките си. Винаги, когато той заржчва на работника да стори нѣщо, той притура „s' il vous plait“ (ако обичате, или моли ви се).

А у насъ — пази боже! Като оставите на страна фабриките и влѣзите въ кундур-аджийницата, въ дрѣхарската работилница, въ жетѣзарницата, въ казанджиинницата и гдѣто има слуги или слугини, ще срѣщните най-груби отношения, най-силна експлоатация и най-безчеловѣчни препирации. Навитѣ работници сж най-оенправданитѣ. По голѣмата частъ сж цѣли роби, защото депоночно тѣ сж изложени на прищевките и произволитѣ распореджания на господаритѣ. И денемъ и нощемъ тѣ сж покорни ран, изложени сж на законитѣ на произвола безъ да има кой да ги защити. Любопитнии читателъ винаги е срѣщалъ въ „Социалистъ“ и „Работнически Другаръ“ стотини случаи, които не прѣдставяватъ друго, освѣтъ една много малка частъ отъ онова, което става въ сжщностъ. Въ еди кой си фабрика на еди кой си работникъ машинната строшила ржката и господаря го испѣдилъ. Еди кой си слугиня бига и испѣдена безъ да ѝ се плати за 6 мѣсеца. Еди кой си работникъ испѣденъ, защото си поискалъ частъ отъ платата, която не му е плащана отъ една година и т. п. и т. н. Кой може да защити тии нещастници, когато пѣма законъ за работниците, а пѣкъ сждинтѣ сж отъ пасмината на ония, противъ които пострадаитѣ ще се оплакватъ? Ако остане по съвѣсть сждинтѣ да рѣшаватъ, тѣ оправдаватъ винаги съмисленниците си.

При тѣзи крайни неоправданности, въ която е поставенъ българ. работникъ, при този безграниченъ произволъ, при тѣзи истощителна експлоатация и при тѣзи безпомощностъ, нему не остава друго срѣдство за браненне, освѣтъ самозащита. Тая самозащита въ економическата областъ се нарича стачка. Стачката е единственното оръжие, съ което български работникъ може да си послужи при запазване на своето сжществувание. Но стачка отъ единични личности нѣма мѣстото и значението си.

Ето защо сж потребни сдружаванията на работниците. Въ дружествата, синдикатитѣ или съюзитѣ тѣ ще си искаватъ болките и страданията, ще обмислюватъ и ще рѣшаватъ какъ, по какъвъ начинъ да се запазватъ. Така сж правили въ другитѣ страни, така захващатъ да правятъ и българскитѣ работници. Казан-

джинтѣ въ Казанлъкъ, писаритѣ въ Шкменъ, словослагателитѣ въ София, учителитѣ въ народнитѣ училища днесъ, а утрѣ ще видимъ палатолонджинтѣ, слугитѣ, хамалитѣ, работниците изъ разнитѣ фабрики, дюлгеритѣ и пр.

Този е пътя за водение на дневната борба, спасителна за работниците. Стачка и стачка!

Работници, сдружавайте се и се сплотявайте!

Lausanne, 13 II 95 год.

Новко.

В. „Черно Море“ и учителитѣ

Ако по инициативата на правителството въ 83—87 г. народнитѣ учители не сж можле да се сдружатъ, казва в. *Черно Море*, колко повече е съмнително (!), че по инициативата на варненскитѣ учители ще се постигне желаното съставяние на общо учителско дружество или съюзъ. Толкова е по сигурно, ще кажемъ ний: по напредъ инициативата излизаше отъ горѣ, а сега тя излиза отъ долѣ т. е. отъ самитѣ онии, които теглятъ и които сж съзнали своитѣ общи интереси; колкото по широка е тая инициатива, толкова по голѣма гаранция има тоя успѣхъ. Министритѣ до сега най-малко сж били заинтересувани да създадатъ една независима учителска организация. Но на *Черно Море*, като на всѣка машина на правителството, повече приляга да вѣрва въ инициативата отъ горѣ, отъ колкото оная отъ долѣ, единствената която иде отъ примии источникъ, отъ онии които сж винаги оенправдани. На не му се харесва на *Черно Море*, гдѣто възвизането на варненскитѣ учители било написано съ извѣстна войнственностъ. „Малко по кротко, по скромно, па да се върши работа.“ Но нека г. Вобчевский знае, че новото движение между учителитѣ се захваща не съ „аманъ“, молиме благоволенията на тогова и оногова отъ разни горгорбашни, а съ „напредъ, братски и ржка за ржка“. Така приляга на всички тивгани, които сж се рѣшили да извоюватъ своята самостоятелностъ. *Тамъ иде то има борба и ржчливостъ, тамъ има войнственъ излизъ!* Вземете за примеръ в. *Прогрессъ* преди 18 Май.

Разбира се, това не се харесва на *Черно Море*. Но тежко на онези, които чакатъ отъ този наемникъ на притѣнителитѣ да похвали и да павержи едно истинско народно, демократическо, солидарно движение въ страната!

Международна работническа солидарностъ.

Стѣдъ обявяването на стачките на работници въ София, нѣкои притежатели се огнелси въ Виена за работници. Прѣдъ видъ на общитѣ работнически интереси, настоятелството на печатарскиятъ синдикатъ въ София съобщава на Долний австрийски печ. синдикатъ въ Виена за станалото. Виенскитѣ работници печатари не се забавили да отговоратъ на братския апелъ на софийскитѣ си другари: отъ страна на настоятелството на горнии синдикатъ още о врѣме е съобщено въ София, че отъ Виена нѣма да дойдатъ никакви работници.

Ний правиме нѣкои извлечения отъ пи-

шници и хрочки. Съ едно само не можеше да навикне. То бѣше нейнии господаръ, който често дохаждаше при нея и се ѝ се обаждаше по нѣкоя дума, а веднѣжъ ѝ и потупна по рамото, че работѣла много хубаво. Тя се исчерви и ѝ стана много тежко, защото бѣше чувала отъ другаркитѣ си много работи за него.

Той бѣше доста прѣстарѣлъ вече, тукъ-тамъ сж бѣли косми на главата, сж широко, тѣсто, подпухнало, като на всѣки готованъ, лице и сж малки, черни очи, които едвамъ се мърдаха подъ гъститѣ му вѣжди. Както всичкитѣ готовани и дембели, той прѣкарваше врѣмето си въ гоение, смучение потѣтъ на работниците и плуване въ развратѣтъ, като не му мигваше окото ни прѣдъ обществото, ни прѣдъ себе си. Той бѣше отъ онии развратени правственно изроди, които сж способни да гледатъ съ погледъ, изпълненъ съ дива, скотска страсть, върху невиннии и умоляющъ погледъ на онии, които сж паднали въ примикитѣ имъ безсилни и беззащитни. Той прогнваше въ развратѣтъ и пиянство, като правеше до гробъ нещастенъ и безъ туй нещастния животъ на сиромашкитѣ момичета, като крадѣше

смото на г. Хегера, редакторъ на професионалния печатарски органъ „Vorwärts“ въ Виена.

„Моли ви да давате за въ бждѣе всички съобщения по движението; които сж за в. „Vorwärts“ да се испращатъ до мене, а колкото за материална и морална помощъ, да се отпаяте до г. Вилхелмъ Шиглъ (предѣдатель на Виенския синдикатъ).

„Много злѣ щѣше да се отрази прѣдъ вашитѣ съмисленници тука, ако не можехте да удържите стачките. Словослагатели или други работници пѣма да дойдатъ по никой начинъ въ София.

„Бждете спокойни, помощи ще се събератъ; по ний не трѣбва да губите куражъ.

„Да живѣе работническото дѣло! Да живѣе гревиститѣ! Да живѣе солидарността! Съ братски поздравъ до всички другари по идея *Хегеръ*“.

Отъ Виена въ сжщото врѣме е съобщено въ Бернъ (Швейцария) до „международния печатарски секретариатъ“ за състоянието на словослагателитѣ въ София. Отъ тамъ на 31 Януарий с. г. се получи друго насърдително писмо до Синдиката въ София, отъ коего правимъ слѣдующето извлечение. . . .

„Отъ в. „Vorwärts“ и частни свѣдѣния се научавамъ, че въ София има стачка на работници печатари. Отъ Виена ни покапватъ да се намѣрятъ срѣдства за подпомагане на стачниците. . .

„За жалостъ българскитѣ другари до сега не сж намѣрили случаятъ да влезатъ въ международната печатарска фамилия. . . .

„Ще ни задѣлжите, ако пратите вѣрни съобщения върху обстоятелствата въ България, особено отъ столицата, както и върху ходѣтъ на бждѣщата организация. — Съ др. поздравъ отъ М. П. Секр., Г. Райманъ“.

Работниците печатари въ София сж получили отъ Виенскитѣ си другари 100 фиорина помощъ.

Така се подкрѣпитъ работниците отъ всички страни, когато сж разбрали своитѣ общи интереси. Нека другитѣ работници въ България взематъ урокъ отъ тая международна сговорностъ на въшнитѣ работници и се здружаватъ за обща борба.

СЕЛСКИ „ИЗБОРЪ“.

На 21-й Януарий т. г. трѣбваше да се произведе изборъ за двама училищни настоятели въ с. Манастирище, Орѣховска околия. Единъ денъ прѣди избора отидохъ въ общин. управление и случайно ми попаднѣ единъ протоколъ въ когото прочетохъ слѣдното: Избора се откри въ 8 ч., избора се бюрото, показажъ се кутнитѣ, заключихъ се и гласоподаването

не само трудѣтъ имъ, а и честѣта имъ. . . .

Една вечеръ Станка закѣсни твърдѣ много. Майка ѝ се ослушваше да се бутне пѣтията врата, като си прѣдполагаше хиляди нѣща, едни отъ други по-лоши, по-грозни. Горката майка не можа да удържи съзитѣ си, когато се измина близо единъ часъ въ напружнато чакание и ослушване. Да бѣше фабриката близо, тя щѣше да иде съ старитѣ си кости, да види каква е тази работа. „Ама, помисли си тя, какво е далеко пустата фабрика, пуста да останеше“ — и пакъ се ослушваше. „Нѣкое колело ли я закачи, нѣщо ли я сполѣти“ — мислѣше баба Пена и съзитѣ текѣтъ ли текѣтъ по набръчканото ѝ лице.

— Най-насетѣ не можа да истрае майчиното кѣто сърдце! Задигна се съ старината си и отиде да попита Стефана, тѣхенъ съсѣдъ, който работѣше въ сжщата фабрика, кждѣто и Станка.

— Стефано, защо ѝ нѣма още наша Станка?—попита баба Пена съ треперящъ и слабъ гласъ.

(Слѣдва).

и работници сж испити, блѣдни лица, да махатъ непрестанно съ ржцѣтъ си надъ машинитѣ, по становѣтъ, да се пахатъ тукъ-тамъ между жабатитѣ коелети, оплескани съ масла и катранъ, като брънчатъ, хучѣтъ, расчепкватъ вѣлвата, сучатъ жици, навиватъ, а пѣкъ тамъ на дното на дългитѣ работилници се виждахъ наредени хубави чисти топове наекъ. Ти съвсемъ не мислеше тѣй за фабриката. Нѣ навѣчно ѝ ставаше като гледаше надзирателитѣ какъ се омеждатъ краднѣкомъ насамъ-нататѣкъ дано да видатъ нѣкой да си почива, че да му искрѣскатъ. Колкото сѣдене толкозъ повече ѝ ставаше мѣчно, искаше ѝ се да излѣзе отъ туй влажно и тъмно мѣсто, да ходи отъ врата на врата, ама само тука да не е.

Малко-по-малко Станка навикваше и на оглушителния трѣсъкъ и на вжжания и тежѣкъ за дишане въздухъ. Денъ слѣдъ денъ фабриката удари свой блѣденъ печатъ върху нейното лице, а по-послѣ и на цѣлия ѝ организъмъ. Тя стана блѣдна, наведена, като всичкитѣ работници и работнички; гърдитѣ почнахъ да ѝ понаболиватъ и да се изпълнѣтъ съ ка-

